

EEN CURIEUS ARTIKEL: KOMKOMMERJOURNALISTIEK IN DE “GAZETTE VAN TEMSCHE”, BELGIË, ANNO 1884

FRITS ROEST

Bij mijn speurtochten in gedigitaliseerde kranten op het internet vind ik vaak berichten over of verwijzingen naar Jules Verne en zijn werk. Deze kunnen uiteenlopen van een opmerking bij de presentatie van een technische nieuwigheid dat Verne hiervan niet heeft kunnen dromen of dat hij dit al voorzien had, tot boekbesprekingen, bioscoop- en boekadvertenties, berichten over Vernes bezoek aan ons land, over zijn werk, leven enzovoorts. Naarmate we verder teruggaan in de tijd, belanden wij vóór 1905 in de interessante periode dat Verne nog in leven was. Toch zitten er totnogtoe weinig spectaculaire nieuwtjes bij over het leven van Jules Verne zelf of zaken die in de vergetelheid zijn geraakt. Apert onjuiste berichten ben ik tot op heden niet zo heel vaak tegengekomen. Een krantenartikel dat in deze laatste categorie valt vond ik recentelijk in het gedigitaliseerde archief van *De Gazette van Temsche en van het kanton* van 20 januari 1884. Leest u even mee? Ik heb uiteraard de originele Vlaamse zinswendingen en spelling onveranderd gelaten.

Wij lezen in het weekblad “De Mandelgalm” van Rousselare het volgende over den bedroefden toestand, waarin de groote schrijver Jules Verne, heden verkeert:

Een ieder kent dien zoo vruchtbaren als eigenaardigen romanschrijver en staat vol verwondering over zijne werken, waar wetenschap en geestbeelding zich de eerste plaats betwisten. Het spijt ons te moeten melden dat de heer Jules Verne krankzinnig is geworden. Op dit oogenblik dat gij dit leest, achtbare lezer, is de groote schrijver gansch kinds en er blijft niets meer over van zijne rijke inbeelding. Die schoone grijsaard was van de dood verlegen, hij die 72 jaren oud zijnde slechts begon te leven, aangezien hij zijn leven lang met de ellende, met de beproeving handgemeen was geweest. Hij die niets dan open lucht, den oceaen met breeden gezichteinder droomde, heeft zich met moeite eenen weg door het leven gebaad om te komen tot de vermaardheid, die hij nu heeft. Hij begon met op een bureel te schrijven, en daar, om 800 franken te verdienen versleet hij zijne jeugdige jaren, gebukt en neergebogen op den lessenaar in eene ellendige kamer geplaatst. Toen hij begon te schrijven, deed hij vruchteloze pogingen bij de uitgevers, men zond hem met bloedige woorden terug; Julius Verne werd diep in zijn eigenliefde gekwetst, alles wat hij in hoop had opgebouwd, viel in puinen... En eindelijk, na duizend teleurstellingen, na het oogwit zijns levens bereikt te hebben, na de verwezenlijking zijner droombeelden, wordt hij eensklaps onnoozel!.... Bittere beproeving die wel tot nadenken geeft.

Julius Verne kwam jaarlijks met Gounod de frissche zeelucht te Nieuwpoort-Baden inademen en daar op de eenzaamheid van de zandige zeeoevers vormde hij het plan zijner gewrochten en nu, zal hij hoogst waarschijnlijk Nieuwpoort niet meer bezoeken, nu zal hij niet meer aan de bruisende en klaterende golven ingevingen voor zijnen rijken geest komen afvragen.

Het geheel bestaat naar mijn mening uit onverklaarbare nonsens en lijkt een product van de ergste vorm van komkommerjournalistiek. Afgezien van de faliekant onjuiste schets van Vernes loopbaan en de karikatuur die gemaakt wordt van zijn relatie met Hetzel, was Verne in 1884 pas 56 jaar oud, bezocht 's zomers Le Crotoy en niet Nieuwpoort en bleef tot relatief hoge leeftijd productief. Het lijkt een interessante vraag waar dit kreupele bericht vandaan komt, juist vanwege het knip- en plakwerk dat er ontegenzeggelijk in zit. Naar mijn weten (ondanks verder zoeken) is dit bericht ook nooit herroepen, zodat lezers van *De Schelde, Nieuws- en Aankondigingsblad van Temsche en omliggende plaatsen* op 14 maart 1886 wellicht gedacht hebben dat de aanslag door Gaston, die vier dagen tevoren plaatsvond, gericht was tegen een krankzinnige of onnozele!

Voor het zelf speuren in oude gedigitaliseerde kranten raad ik u aan te beginnen bij <http://kranten-historisch.startpagina.nl/>. De Gazette van Temsche vindt u dan onder België → Waasland. Temse ligt tegenover Sint Niklaas aan de E17, die Antwerpen met Gent verbindt. Alle relevante artikelen, die ik tot dusverre heb aangetroffen, - dus ook dit - zijn als elektronische knipsels toegevoegd aan het archief van de Stichting Jules Verne Archief en Bibliotheek. Deze kunnen thans eenvoudig chronologisch worden gerangschikt, ter ondersteuning van artikelen in De Verniaan of ter beantwoording van specifieke vragen. Ik nodig onze lezers gaarne uit om hiervan gebruik te maken.

F. Roest, april 2009